

Listy z Karmelu

2018/2 | 8 | časopis na prehĺbenie duchovného života

A photograph of a stone arch bridge spanning a river. The bridge has several arches and a metal railing on top. The sky is a mix of blue and orange, suggesting dusk or dawn. In the foreground, there is a rocky bank. The text 'Mosty k nádeji' is overlaid on a green curved banner at the bottom.

Mosty k nádeji

Úvodník	3
Od beznádeje k svätosti	4
Mosty z chudoby	7
Rozviazal spútaný jazyk a správne rozprával	13
Hodinu a pol ma nič nebolí	16
Mária je mostom k Ježišovi (svedectvo)	19
Srdce pišťalo po niečom inom	22
Pane, a ku komu by sme išli? / Sestrička nádej	24
Poézia (z tvorby Roberta Bajcara)	23
Aj ja chcem pomáhať Panne Márii (rozhovor)	25

Listy z Karmelu - časopis na prehĺbenie duchovného života

Redakcia: br. Stanislav Jaloviar OCD (vedúci redaktor), br. Miroslav Bandík OCD, br. Rudolf Bartal OCD, br. Dušan Hricko OCD, br. Andrej Valent OCD, Katarína Luptáková OCDS, Juliana Melková OCDS (jazyková úprava)

Grafická úprava: Stanislav Andíľ

Foto: archív kláštora, D. Hricko, GK, internet, Kandráčovci, archív spoločenstva MaranaTha, archív spoločenstva Svetlo Máriino, pixabay.com, Tonya Freeland

Kontakt na vedúceho redaktora: stanocd@gmail.com

Vydáva: Kláštor bosých karmelitánov Lorinčik, Lorinčik 145, 040 11 Košice

Len pre vnútornú potrebu. | Vychádza dvakrát za rok. | Redakcia si vyhradzuje právo úpravy príspevkov. Imprimi potest č. 270/2018 zo dňa 22. novembra 2018, Tadeusz Florek OCD, provinciál.

Podporiť vydávanie časopisu môžete milodarom na účet: SK41 0200 0000 0026 4934 9054

Nadchýnať sa mostami je poézia, stavať mosty tvrdá próza, občas aj s tragickými dôsledkami. Ale keď stoja a slúžia, je radosť po nich cestovať. Na Slovensku síce nemáme také dlhé mosty ako v Číne alebo Amerike, ale niektoré sú unikátne technikou alebo obdobím výstavby. Napríklad Telgártsky viadukt, krytý drevený most v Kolárove, kolonádový most v Piešťanoch či Chmarošský viadukt pri Telgárte. Premostujú rieku, dolinu, prípadne priepasť, ktorú by sme dlho a namáhavo obchádzali. Staviteľia mostov si teda zaslúžia uznanie. A čo tak staviteľia neviditeľných, ale rovnako reálnych mostov, vzťahov medzi ľuďmi? Raz prichádzajú v období, keď sme na dne, inokedy ponúknu radu pred dôležitým rozhodnutím, často nás „iba“ vypočujú, občas potešia nádhernou piesňou, filmom či „len“ s nami ľudsky zaobchádzajú a bez toho, žeby o tom vedeli, stávajú sa mostom k nádeji.

Jeden môj známy prechádzal veľmi ťažkým životným obdobím. Vlny rodinných, pracovných a finančných problémov ho pritlačili až na dno síl. Keďže nechodil do krčmy a nikomu sa nezveroval, začal sa pohrávať s myšlienkou na samovraždu. Pravidelne chodieval autobusom a po ceste čítaval časopis s historicko-duchovnou tematikou. Počas jednej cesty z práce sa mu prihovril jeden obyvateľ obce, kde býval a na základe záujmu o časopis s ním nadviazal rozhovor. Začali sa pravidelne stretávať, rozprávať, občas modliť. Ťažkosti nezmizli, on sa však o ne mohol s niekým podeliť. Už nechodí tmavou dolinou samoty, ale po moste, síce krehkom, no reálnom.

Viem, že nie každý zúfalec má také šťastie. Život nemusí prúdiť našimi naplánovanými cestami. Každý, aj nevydarený pokus o nadviazanie vzťahu s trpiacim vedľa mňa, je však kameňom pre most preklenujúci priepasť medzi ľuďmi. A keďže v našich životoch nájdeme aspoň jedného staviteľa medziludských mostov, môžeme mu, hoci aj oneskorene, v duchu či osobne poďakovať a prípadne sa ním nechať inšpirovať. Našťastie, eurofondy na to vôbec nepotrebujeme.

Br. Stanislav Jaloviar OCD

Od beznádeje k svätosti

Ako dobre, že existujú „oneskorení“ svätí. Teda, že si najprv prežili kus nelahkého života, študovali, pracovali, trpeli ako väčšina obyčajných smrteľníkov, nevedeli dlho, čo so sebou, dokonca strávili roky vo väzení a vyhnanstve, a hlavne: k viere a Bohu boli dlho skeptickí. Ako Jozef Kalinovský.

Pod nadvládou Ruska

Litva a mesto Vilnius – Jozefov domov – patrilo v 19. storočí k ruskému impériu. Menšie národy v ruskej blízkosti (Poľsko, Litva, neskôr Česko i Slovensko) viackrát spoznali, ako chutí chlebič podmanených krajín. Na Litve sa vtedy vyučovalo prevažne po rusky.

Jeden otec, tri matky

Jozef Kalinovský (narodený 1. 9. 1835) dostal do vienka dobrého otca, ale väčšina jeho súrodencov pochádzala od dvoch iných, krátko žijúcich mám. Prvá (Jozefína) priviedla na svet jeho a brata Viktora. Druhá (Viktória) po troch rokoch zasa Emíliu, Karola a Gabriela. Po desiatich rokoch, po smrti Viktórie sa otec oženil so Žofiou, budúcou matkou Márie, Alexandra, Moniky a Juraja. Od najstaršieho, 23-ročného Jozefa, ju delilo iba sedem rokov. Jozef za svoju pravú mamu považoval Viktóriu a Žofiu dlho považoval skôr za staršiu sestru. Až v sibírskom vyhnanstve ocenil jej obetavosť a starostlivosť. Takže žiadna bezstresová výchova.

Škola, práca a tma v duši

Kedže otec vyučoval na šľachtickom inštitúte (výchovno-vzdelávacom ústave pre šľachtické deti) vo Vilniuse, aj svojim najstarším synom chcel poskytnúť dobrý životný základ. Najmä Jozef bol usilovný a veľmi schopný, predovšetkým v matematike, učenie mu

Rafael Kalinovský – dôstojník cárskej armády

nerobilo problémy. Iba vzťah s Bohom akosi pokrívkaľ. Aspoň že dobrí rodičia držali nad svojim synom neustály modlitebný dáždnik.

Po skončení inštitútu ako 15-ročný nevedel, čím bude. A koľkí z nás to v pätnástich s istotou vedia?

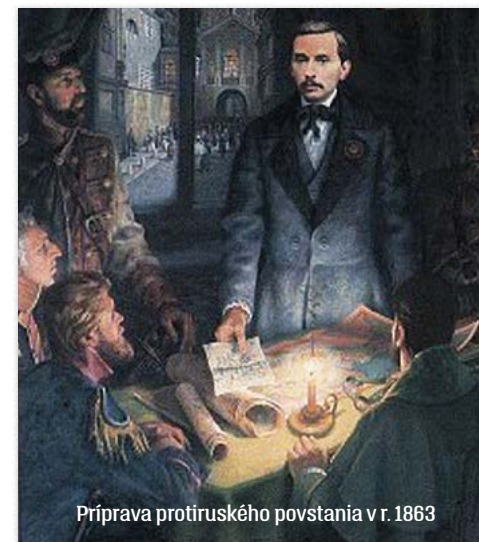
Otec obom najstarším navrhol Agronomický inštitút, čo obaja prijali, Viktor ochotne, Jozef aby nestrpčoval otcovi život. Ale srdce alebo rozumu zamilovanému do technického myslenia, nerozkážeš. Po roku a pol Jozef nevydržal a odišiel. V Petrohrade, lebo iba

v Rusku existovali univerzity, s úspechom zložil skúšky na Akadémii vojenského inžinierstva. V cudzom meste a cudzej krajine držal pohromade s inými poľskými študentmi, ale mal srdce otvorené aj na charakterných ruských študentov. Bolestne pritom prežíval odlúčenie od rodiny, rodnej reči a akúsi prázdnotu v duši, hlbšiu než všetky ľudské priateľstvá. Akadémiu ako pracovitý a výborný študent skončil a cesta ku kariére bola pred ním. Mohol postupne zapadať do pohyblivých pieskov ruského vojska a zabudnúť na rodinu, vlasť, jazyk, dušu. Radšej zapadol do nekonečných priestorov pri meraní železničnej trasy Kursk – Kyjev – Odesa. Po práci, po večeroch mával veľa času, v tichu hltal okrem filozofie aj náboženské knihy, napr. Vyznania od sv. Augustína i modlitebnú knižku svojho pomocníka-kresliča a neskrýval úctu k jednoduchým, pohostinným veriacim ľuďom.

Po ukončení povinností pri vytyčovaní železničnej trate mu prideliť prácu v Brestskej pevnosti. Veľa času venoval po práci tým, ktorí to najviac potrebovali: navštevoval osamelých a chorých, pomáhal odsúdeným do vyhnanstva. Čoraz viac chápal, že viera v Boha znamená starostlivosť o slabších a trpiacich. Práve v duchu tejto solidarity so slabšími prijíma účasť na protiruskom povstaní v roku 1863, hoci ako profesionálny vojak vie, že je odsúdený na neúspech.

Povstanie, obrátenie, vyhnanstvo

Z cárskej armády odišiel na vlastnú žiadosť. Povstalci ho vymenovali za veliteľa Vojenského oddelenia na území Litvy. Velil, ale nepodpisal ani jeden rozsudok smrti. Práve v tom istom čase pristúpil po desiatich rokoch ku svedci. Tma v duši postupne slabla a napriek neúspechu povstania vnútorný pokoj – plod zmierenia s Bohom – posilnil Jozefa v najťažšom období jeho života. Ako veliteľa

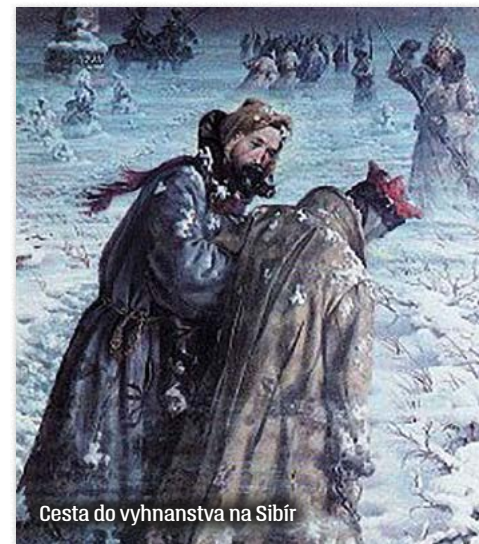

Príprava protiruského povstania v r. 1863

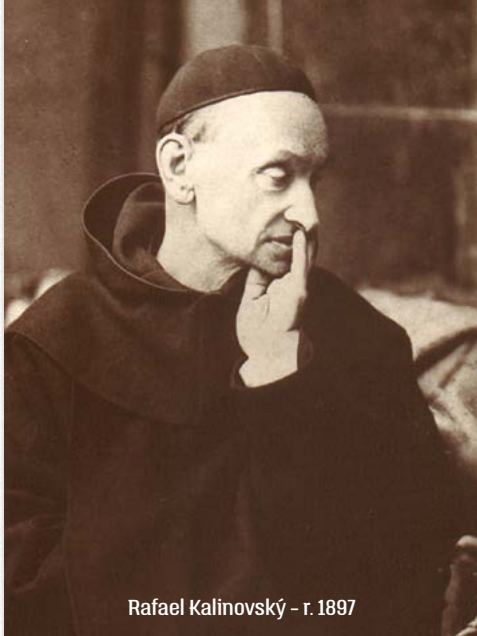
ho odsúdili na trest smrti, ale rodina využila svoje známosti, a tak mal stráviť desať rokov v sibírskom vyhnanstve. Aspoň že mu dovolili vziať si so sebou Nový zákon, Nasledovanie Krista a kríž.

Drsný noviciát na Sibíri

Trasa Vilnius, Peterburg, Moskva, Perm, Tomsk, Krasnojarsk, Irkutsk, 8000 kilometrová púť.

Cesta do vyhnanstva na Sibír

Rafael Kalinovský – r. 1897

Jozefa. V roku 1882, po vysvätení za kňaza, v poslednom existujúcom karmelitánskom kláštore v Czernej pri Krakove so skupinou rakúskych a francúzskych spolubratov obnovuje schátraný kláštor i takmer zaniknutý reholný život. Mal vtedy 46 rokov a formáciu ako málokto iný poľský rehoľník pred ním či po ňom.

Poľský páter Pio, mučeník spovednice

S obnovou budovy kláštora išla ruka v ruke práca s ľuďmi či pre ľudí. Nebol uznávaným kazateľom, ale trpezlivým a vyhladávaným spovedníkom. Sám na sebe poznal, koľko rokov treba na vybudovanie dôvery k pravému Bohu, nie k jeho falošným obrazom. Nečudoval sa hriechom a slabostiam, nepohoršoval sa, chcel pomôcť. Nakoniec, Boh ho na túto úlohu pripravoval doterajšími skúsenosťami. Poznal cesty pochybností, odporu a opätovaných pádov. Videl a zažil toľko biedy – väčšej a dojmavejšej než vo svojom rodnom kraji. Toľko rôznych ľudí zachraňoval ešte predtým, než sa stal kňazom: sibírskych Jóbov, ktorí sa hádali s Bohom, lebo ťažko im bolo uveriť v Božie milosrdenstvo. Skutočne poznal veľa dusivej ľudskej biedy a mal pred očami svoje slabosti. Voči spolubratom bol náročný, a súčasne prístupný; vyžadoval veľa, ale nekládol neprekonateľné prekážky, prikazoval začať od maličkostí.

Stával sa čoraz známejší, volávali ho nielen spovedávať, ale zverovali mu aj zodpovedné funkcie: prior kláštora (predstavený komunity), provinciálny definítor (poradca). Zakladá kláštor vo Wadowiciach, pomáha bosým karmelitánkam, obnovuje karmelitánsky rád na území Poľska. Náročná služba vyčerpávala slabnúci organizmus, ktorý doslúžil 15. novembra 1907.

Sv. Ján Pavol II. ho kanonizoval v roku 1991.

Br. Stanislav Jaloviar OCD

Pomoc rodine, vstup do Karmelu

Po návrate z vyhnanstva chcel splatiť dlh vďačnosti rodine, prijal teda úlohu vychovávateľa Augusta Czartoryského, syna kniežata Vladislava. Po troch rokoch mal jasno. V roku 1877 už 42-ročný, životom ošľahaný muž vstupuje do Karmelu v Rakúsku, lebo poľská provincia ešte neexistovala. Jozef dostáva reholné meno Rafael od sv.

Mosty z chudoby

Pred rokom vyhral poľský fotograf Damián medzinárodnú súťaž. Keď sa ho pýtali, odkiaľ sú fotografie, nikto mu nechcel veriť, že ide o zábery zo strednej Európy.

Saleziáni na Luníku IX

Pôsobenie saleziánov Don Bosca na košickom Sídlišku Luník IX začalo v roku 2008. Predtým tu pôsobili diecézni kňazi približne 4 roky. Počas ich činnosti sa niekoľkokrát zopakoval exodus odchovancov tejto misie a začínalo sa vždy s novými ľuďmi. V detstve začínajú chodiť do pastoračného centra najprv kvôli hre, neskôr ako mladí a dospelí kvôli spoločenstvu, od ktorého preberajú hodnoty: vzťah k Bohu, túžbu po vzdelaní a živote v lepších sociálnych podmienkach. V priebehu ostatných rokov sa odsťahovalo viac ako 100 osôb, s ktorými sme pracovali.

Pomohli sme im pozerat' sa na život inak a pristupovat' k životu s väčšou zodpovednosťou.

Dnes žijú v lepších podmienkach a pracujú väčšinou v zahraničí. Aj keď pre nás, ktorí s nimi pracujeme, to znamená začať vždy odznova, vidíme v tom krok vpred.

Za tie roky života saleziánov na Luníku IX sa podarilo otvoriť bránu pre majoritu do geta a pre minoritu z geta. Animátori, dobrovoľníci, zamestnanci, návštevy spôsobili, že dnes je bežné, že niekto z majority vstúpi do tohto dnes už polo-geta. Kedysi tu žilo 6 500 Rómov a sídlisko stále upadalo, a dnes tu žije cca 3 500 Rómov a sídlisko vstáva z popola: nové verejné osvetlenie, nové detské ihrisko, pribúdajú plastové okná namiesto starých, rozbitých. Samospráva sa snaží rozbehnúť projekt prestupného bývania a pozýva nás k spolupráci. Rodí sa tu postupne nádej, že aj na Luníku sa bude dať žiť dôstojne.

Počas desiatich rokov sa podarilo vybudovať pastoračné centrum, kostol a ubytovanie pre dobrovoľníkov, ktorí prichádzajú na ročnú misiu u saleziánov. Podarilo sa nám nájsť spôsob a formu práce s rómskou komunitou, aj keď je potrebné, aby sme boli stále otvorení na nové formy a spoluprácu s inými.

Chudoba na Luníku IX

Nejde len o sociálnu, intelektuálnu, ale aj o hodnotovú. Nedostatok výchovy sa dedí

z generácie na generáciu: nielen deťom, ale aj dospelým chýbajú základné životné zručnosti. Viacročná skúsenosť nás naučila, že riešiť len krízové situácie, ktorých je tu veľmi veľa, neprináša zmenu situácie.

Ľudia žijúci na tomto sídlisku potrebujú nádej, že aj oni sami sa môžu rozvíjať a meniť svoju životnú situáciu. Najväčší vplyv má na nich pozitívny príklad z ich radov. Ak chceme dospieť k tomuto cieľu, potrebujeme integračnú a vyváženú pomoc v štyroch oblastiach: **EVANJELIZÁCIA, VZDELANIE, PRÁCA, BÝVANIE.**

Bez vzdelania niet budúcnosti

Teraz napíšem zopár riadkov o vzdelávaní, lebo tohto roku sa najviac venujeme pomoci práve v tejto oblasti, aj keď sa snažíme pomáhať vo všetkých už spomínaných štyroch oblastiach.

Deň matiek

V jeden septembrový večer som kráčal po ulici a stretol som skupinu 15-ročných chlapcov. Dali sme sa do reči. Bavili sme sa o všeličom možnom, až prišla reč na školu. Okrem jedného všetci boli študentmi prvého ročníka, učili sa za murára priamo na Luníku IX. Pochválil som ich, že to dotiahli tak ďaleko a uvedomil som si, že hovorím s najšikovnejšími 15-ročnými chlapcami z tohto síd-

ako druhák sám, ostatní prepadli alebo prestali chodiť do školy.

Neoveroval som si všetky tieto informácie, ale znovu som si uvedomil, že vzdelanie je pre mnohých obyvateľov nedosiahnuteľným vrcholom. Deti pri nástupe do nultého ročníka ZŠ, ktorá je tu na Luníku, nevedia po slovensky. A napriek tomu, že ide o ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským, aj žiaci druhého stupňa

liska, lebo väčšina nedokončí ani ZŠ. Pýtam sa ich, koľko je ich v triede. Hovorila, že 21 študentov v prvom ročníku. Nato mi jeden z nich povie, že on je už druhák. Spontánne zo mňa vyletela otázka: „A vás je v triede koľko?“ Odpovedal mi, že ostal v triede

Chatrč v Mašličkove

Vypalovanie do dreva

strednej škole. Deti, ktoré prejavia záujem pracovať na sebe a ich rodičia sú ochotní spolupracovať, vstupujú do **MENTORINGU**. Čo to je Mentoring? Je to dar zo srdca. Obetujeme svoj čas a energiu deťom, mladým i dospelým, aby sa v živote uplatnili. Vytvárame si s nimi bezpečný a dôverný vzťah. Pomáhame vytipovaným jednotlivcom v neformálnych týždenných stretnutiach objavovať nepísané pravidlá strednej triedy a sprostredkujeme im aj evanjeliové hodnoty. Prinášame im povzbudenie, vieme ich vypočuť, trpezlivo im vysvetľujeme, rozširujeme ich obzory, nachádzame dostupné zdroje. Učíme ich disciplíne, sebakontrolu, zodpovednosti za vlastné správanie, pomáhame im rásť, dospievať a rozvíjať ich schopnosti.

Momentálne máme v mentoringu 19 osôb, o ktoré sa stará 10 mentorov.

Prvým krôčikom k vzdelaniu je čítanie. V nedeľu dopoludnia prevádzkujeme **knížnicu**, kde deti majú možnosť požičať si knihy a my sa ich snažíme motivovať k čítaniu.

Príprava na prestup na inú školu je individuálna, niekedy trvá dva mesiace a niekedy

ZŠ sa vyjadrujú po slovensky len veľmi jednoducho. Doma hovoria po rómsky. Väčšina detí nedokončí ani posledný ročník ZŠ a zopár jednotlivcov, ktorí začnú SŠ väčšinou tu na luníku IX (detašované pracovisko – odbor murár a krajčírka), skončí v prvom ročníku. Tieto deti bez vzdelania nemajú veľkú šancu uplatniť sa v živote.

Mentoring

Podporujeme talentovaných a usilovných žiakov, aby prestúpili na „normálnu základnú školu“, po ktorej sú schopní pokračovať na

Svätá omša

aj rok. Podpora nespočíva len vo vzdelávaní a v príprave na prijatie v novom kolektíve spolužiakov.

Cesta k vzdelaniu nie je vždy jednoduchá

Tento rok prestúpilo na ZŠ jedno dievča, ktoré chodí do saleziánskeho strediska už od malička. Jeden deň nešla do školy, lebo sa musela starať o svoju mladšiu, dvojročnú sestru. Tak sme šli navštíviť jej mamu a starú mamu. Celá 11-členná rodina býva v jednej izbe bez kúrenia, vodu si donášajú v bandaskách. Mamka nebola doma, bola v pôrodnici. Naša

úspešná študentka sa musela o 2-ročnú sestru starať nielen predchádzajúci deň, ale aj celú noc, malá veľmi nespala. Tak som si začal predstavovať, ako sa jej darí dávať v škole pozor po prebdení noci. Keď som si obzeral tú jednu izbu, nevedel som si predstaviť, ako sa tam učí. Položil som si aj otázku: Ako spí 11 osôb na jednom rozťahovacom gauči, jed-

nom rozťahovacom kresle a ďalšej posteli?

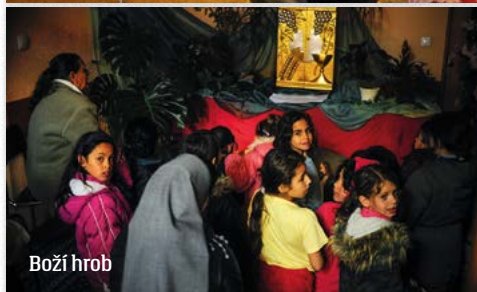
Väčšine detí a mladým musíme pomôcť aj s oblečením, hygienou a príspevkom na školské pomôcky, cestovné, stravu a oblečenie. Deti, ktoré zmenia školu, majú možnosť sa u nás raz týždenne osprchovať. Mnohí z nich žijú v domácnostiach bez vody a niektorí aj bez vykurovania v zimných mesiacoch. Nie-

Animátori v Mašličkove

Beseda

Boží hrob

ktorí z nich nemajú doma fyzický priestor na písanie úloh, učenie a uloženie pomôcok, preto sa učia u nás v takzvanej „knižnici“. Je to priestor, kde si môžu v teple napísať úlohy, spraviť na počítači zadania do školy...

Ak sa chcete dozvedieť viac alebo nás podporiť, informácie nájdete na www.lunik9.sk.

Pavol Degro SDB

Deti hrajú o peniaze

Rozviazal spútaný jazyk a správne rozprával

Od stvorenia sveta Boh stále hovorí a komunikuje so svojim ľuďom, s prorokmi a dodnes sa nám prihovára. Liturgia ponúka krásny úryvok zo Svätého písma, ako Ježiš pomohol hluchému a nemému človeku hovoriť a otvoriť sa.

„Tam priviedli k nemu hluchonemého a prosili ho, aby naňho vložil ruku. On ho vzal nabok od zástupu, vložil mu prsty do uší, poslinil si ich a dotkol sa mu jazyka. Potom pozdvihol oči k nebu, vzdychol a povedal mu: „Effeta,“ čo znamená: „Otvor sa!“ V tej chvíli sa mu otvorili uši a rozviazal spútaný jazyk a správne rozprával!“ (MK 7,32-35).

Ježiš sám mu pomáha a uzdravuje ho, aby počul a hovoril, aby sa otvoril vzťahom a vrátil ho do života v spoločenstve. Robí to v intimitě, preto je ten vzťah výnimočný a jedinečný ako celé tajomstvo jeho uzdravenia. Ide o veľký dar – vedieť rozprávať, rozumieť výpovediam, vedieť jasne a zrozumiteľne vysvetliť udalosti, mať dostatočne silný hlas, dostatočnú slovnú zásobu, vedieť bez problému čítať, vyjadrovať sa bez ťažkostí či prekážok medzi ľuďmi i vo vzťahu k nášmu Bohu. Komunikácia verbálna (slová, vety, príbehy) i neverbálna (gestá, pohľad, úsmev) tvorí nenahraditeľnú súčasť nášho života i vzťahov medzi ľuďmi i Bohom. A je tu aj jedna veľká, tajomná komunikácia, teda naša odpoveď na Božiu lásku – modlitba. Či môže byť niečo krajšie ako „dôverný rozhovor s tým, od ktorého viem, že ma miluje (sv. Terézia z Avily)?“

Ako sa prejavujú ťažkosti v reči?

Veľmi rôznorodo. Niekedy dieťa nerozumie slovám, čo mu dospelý hovorí. Niektoré deti

ešte v druhom roku svojho života nehovoria a používajú iba gestá a ukazujú. Ak im najbližšie okolie nerozumie, sú frustrované. Iné deti si osvojujú jazykové schopnosti veľmi pomaly a ťažko, akoby slovenčina bola pre ne cudzí jazyk – hovoria gramaticky veľmi nesprávne. Iné sa zajakávajú a časom majú obavu z komunikácie či niektorých slov, prípadne majú iné fyzické prejavy, ako napr. nadmerné žmurkanie. Iným nerozumieť, čo hovoria, lebo veľa hlások vymieňajú a vynechávajú či komolia slová. A to všetko im viac či menej komplikuje vyjadrenie potrieb alebo objasnenie túžob. Akákoľvek porucha reči trápi tiež rodičov, lebo vnímajú, že reč ich dieťaťa sa nevyvíja ako reč jeho rovesníkov a majú obavu o jeho začlenenie vo vzťahoch či úspešnosť v škole a neskôr v práci.

Kto sa o nich postará?

Dobrý Boh však myslí na všetky svoje deti (dospelé aj tie úplne malé) a aj na tie, ktoré trápia ťažkosti s rečou, komunikáciou. Poslal im pomoc v profesii logopéda, ktorý vie zhodnotiť reč a komunikačné schopnosti, následne vytýči smer terapie a venuje sa náprave reči. Nájdeme ho aj pri práci s mládežou, pri deťoch s rozličnými syndrómami, so sluchovým postihnutím či pri deťoch s autizmom, ako aj u dospelých s demenciou alebo s Parkinsonovým syndrómom, u ľudí po úraze či mozgovej príhode.

Spomienka na povolanie oživuje nádej...

Keď ma prijali na logopédiu, moje prevkapanie bolo naozaj veľké. Vtedy som však ešte netušila, aký je skutočný obsah povolania, že to bude také krásne tajomné, zodpovedné a náročné zároveň. Vždy som chcela pracovať s deťmi, Boh mi tú túžbu vložil do srdca od malička. V počiatkoch – po skončení uni-

verzity – som toto povolanie vnímala ako len odbornú pomoc, ako prejav lásky k deťom v snahe zmeniť kvalitu ich života. Ako som postupne dozrievala, otvárala som sa aj na rozmer služby a plnosti kresťanského povolania. Keď príde rodič a zverí mi svoje dieťa, mám pocit, že mi je na istý čas zverený sám malý Ježiš. Je to pre mňa vždy veľmi osobitný vzťah (s dieťaťom i rodičom) a pociťujem aj veľkú bázeň. Uvedomujem si, že okrem neustáleho vzdelávania v odbore je súčasťou mojej služby aj výzva pána Ježiša: „Nechajte deti prichádzať ku mne!“ (Mk 10,14). Ale ako? Modlitbou! Zverovať ich nebeskému Otcovi a prosiť nebeských obyvateľov o požehnanie pre ich rodiny. „Potom ich objímal, kládol na ne ruky a požehnával ich“ (Mk 10, 16). Keďže detí, ktoré sú mi zverené, je stále viac a nemám priestor odporúčať ich Bohu menovite, inšpirujem sa sv. Teréziou z Lisieux, ktorá v modlitbe dávala svoje srdce Bohu a v ňom všetkých, na ktorých myslela. Boh bol a je štedrý, lebo nemám len 4 deti, ako som túžila v mladosti, ale stovky detí. Ony mi prešli rukami a ostali v srdci. Našťastie Ježiš dokáže aj našu profesionálnu a ľudskú námahu rozmnožiť a premeniť naše nedostatky a slabosti presne tak, ako premenil vodu na víno. Dokáže „nasýtiť hladných“ tak, ako to urobil pri rozmnožení chleba. V mojej profesii to znamená stále študovať a poskytnúť im kvalitnú logopedickú pomoc na vedecky overenej báze. Z toho duchovného hladiska to znamená „nasýtiť deti a ich rodičov pravdou, nádejou a láskou“ a to všetko podporiť modlitbou za nich, lebo len Boh dáva milosť, uzdravuje a od neho pochádza všetko dobro. Na druhej strane denne registrujem svoje profesionálne limity, moje vlastné ľudské obmedzenia a z toho vyplývajúcu potrebu Božieho Ducha, požehnaní, rozlišovania a schopnosť nechať sa viesť nielen poznáním a vedou, ale i srdcom a Slovom. Aj u mňa platia slová 127 Žalmy „Ak Pán nestavia dom, márne sa namáhajú tí, čo

ho stavajú. Ak Pán nestráži mesto, nadarmo bdejú jeho strážcovia.“ A na záver krásna myšlienka ako sprievodca do mojich dní: „**Vstúp do svojho vnútra a pracuj v prítomnosti svojho Snúbenca, ktorý je stále s tebou a obdarúva Ťa láskou**“ (sv. Ján od Kříža). Pre mňa to znamená prinášať Ježiša – nádej a lásku – cez odbornosť k týmto deťom a ich rodičom podľa vzoru Panny Márie. Aj ona kráčala s Ježišom pod srdcom s láskou k blížnemu, s dieťaťom k Alžbete, Zachariášovi a Jánovi, aby im pomohla, poslúžila, bola blízko... spojila sa s nimi.

Ako naše poslanie vnímajú rodičia?

Toto svedectvo sa osobitne dotklo môjho srdca, lebo rodičia mi ho dávali so slzami v očiach a v tých očiach som videla dotyk Boha, ktorý posilňuje a potešuje, uzdravuje, ale videla som aj nekonečnosť ich rodičovskej lásky. Hovorili: „Už pri prvom kontakte s pani logopédkou vo vašom centre (pred 2,5 rokom), keď náš syn ešte nehovoril, sme vedeli, že sme v tých správnych rukách. Teraz ma vyše päť rokov. Vďaka profesionalite a veľkému srdcu logopédky sme pomaly akoby začali vidieť svetlo na konci tunela. A synček sa pomaličky rozpravil. Aj keď vieme, že je to ešte dlhý, každodenný „boj“. Strach a naše obavy o budúcnosť nášho synčeka vystriedala, najmä vďaka starostlivosti logopedičiek a ich láska-

vého prístupu k synovi, obrovská nádej. Nádej, ktorá je pre každého rodiča, nielen veriaceho, v dnešnom svete veľmi potrebná a nenahraditeľná. Každý deň ďakujem Bohu za synove veľké pokroky, ktoré by bez týchto úžasných ľudí neboli možné. Reč je pre nás bránou, vďaka ktorej môžeme byť bližšie k synčekovej duši a to nás všetkých posúva bližšie jeden k druhému, ale najmä k Bohu.“

Jeden z príbehov nádeje

Jedna malá prváčka, ktorej sa výrazne zhoršila zajakavosť, si začala uvedomovať isté obmedzenia a narastal v nej strach hovoriť. V škole zažila výsmech, ale rodičia našťastie vyhľadali pomoc u nás. Po vstupnom vyšetrení a dlhom rozhovore s rodičmi sme sa zoznámali, otvárali sme témy, ktoré boli tabu. Išlo o témy: Ako vzniká zajakavosť? Čo to vlastne je? Ako sa prejavuje? Čo sa s ňou dá robiť? Ako si poradiť s pocitmi a so strachom hovoriť? Často sme dokonca experimentovali so zajakávaním, identifikovali sme ho v reči a náročky vedome menili formy zajakávania. Po pár mesiacoch sme si vyrobili vlastnú knihu o zajakavosti. Rodičia sa zasa o svoje problémy delili s ostatnými rodičmi v skupine (všetci mali deti so zajakavosťou). Keď som sa spýtala, čo pre ňu znamená logopédia, darovala mi môj portrét a odpovedala: „**Je tu veľká sranda a mám sa tu fakt dobre, lebo tu mám teba. Zlepšila sa moja sebaistota, to, že som hovorila o zajakavosti iným deťom a dospelým, mi veľmi pomohlo. Aj rodičia mi povedali, že im moja reč nevedí a tak nevedí už ani mne. A čo sem chodím, tak stále menej kokcem a aj v škole a už mi nevedí, že to mám.**“

Je veľa takýchto krásnych príbehov ako dôkazov veľkej Božej lásky a tiež si uvedomujem, že všetko je milosť. Môcť takto pomáhať a v tom istom momente byť štedro obdarovaná.

Členka Svetského rádu bosých karmelitánov, Bratislava

Hodinu a pol ma nič nebolí

Jednoduchá, vkusná ľudová hudba. Liek na dušu podáva skupina Kandráčovci. S **Ondrejom Kandráčom a jeho manželkou Erikou** sme hovorili nielen o hudbe, ale aj o obyčajných, teda najdôležitejších veciach.

■ Dobrí rodičia sú Božím darom.

Ako by ste charakterizovali tých svojich?

Ondrej: Otec bol vynikajúci rétor, muzikant, človek, ktorý sa venoval mládeži po dedinkách, bol učiteľ a riaditeľ rôznych malotriednych škôl, takže celý život venoval výchove mládeže, to je najväčšie poslanie, aké človek môže mať, učil deti čítať, písať, celkovo kultúre. Na dobrého a prísneho učiteľa žiaci spomínajú celý život a otec bol takým človekom. Mama zasa bola hospodárka v škole a v škôlke, vedúca školskej jedálne, starala sa o kvalitnú stravu a tiež milé slovo k tomu. Tým som ich charakterizoval aj ako ľudí.

Erika: Ďakujem za svojich rodičov, mala som prísnu výchovu, to asi bola iná doba, ale som im vďačná, s odstupom času ich chápem.

■ Inšpirovali vás, viedli alebo (do)tlačili k hudobným nástrojom?

O: Ja som bol klasické živé dieťa, aj mňa bolo treba nútiť. Ale vždy ide o nasmerovanie, či pritlačenie. Neverím, že 8-10 ročné dieťa vie, čo chce v živote robiť. Nechcel som hrať na husliach, ale na klavíri, ale keď sme sa vracali z ľudovej školy umenia, zastavili sme sa u jedného etnografa Jána Lazoríka, a keď on zistil, že otec ma prihlásil na klavír, spustil veľký krik a ešte v ten deň ma išiel prehlásiť na husle. Stal som sa huslistom proti svojej vôli. Záluba príde až po čase, keď prvýkrát hráte s nejakým sprievodným nástrojom, keď hrá klavír a vy sa tešíte z melódie a zvuk huslí sa naozaj podobá zvuku huslí.

E: Ja som chodila na výtvarnú, keď sme bývali v Prešove, rada som kreslila a potom som skúšala aj hudobný nástroj. Naši ma chceli dať na harmoniku, ale keď nebol učiteľ na harmoniku, dali ma na klavír, lenže doma sme klavír nemali, tam to skončilo.

■ Viera prijatá s materským mliekom prináša výhody. Ale nemali ste aj vy obdobie pochyb, hľadania svojej originálnej cesty nielen života, ale aj vzťahu k Bohu?

O: Samozrejme, mal, to je asi aj normálne. Vždy sú aj obdobia, keď na Boha trochu po-

zabúdame, keď všetko ide ako po masle, keď sa darí, ste zdravý, obklopený mladými ľuďmi, svet je gombička. Vtedy Boh akoby nechýbal, však mám všetko. Ale potom prídu rôzne životné zvraty v rodine, krízy, nepochopenie, možno nešťastná láska alebo po škole neprijatie do vysnívaného zamestnania a vtedy sa vraciate ku koreňom a spomínate na to, čo vám dodávalo silu a čo sa stratilo - na Boha, vieru.

E: Ja som po období uvoľnenia (1989) bola na prvom svätom prijímaní. Babku som mala veľmi veriacu, tá ma viedla k viere, na ňu si veľmi rada spomínam. Mala som obdobie, že som chodievala každý deň, lebo pochádzam z Lipian a u babky som trávila veľa času, dokonca vo štvrtom roku na základnej škole som chcela byť reholná sestra.

■ Kto vás priviedol k rozhodnutiu založiť hudobnú skupinu? Zamestnanie hudobného redaktora vás už nenapíňalo alebo vám ako temperamentnému východniarovi chýbal pohyb na javisku?

Už ako druhák na LŠU (hral som iba druhý rok) som mal prvý koncert, nevedel som hrať, trápil som sa, nevedel som komunikovať s ľuďmi. Ale uvedomil som si, že otec ma už ako malého hodil do veľkej vody a ja som sa postupne učil plávať. Tak vznikla rodinná kapela, prišli 90. roky, uvoľnenie, hrávali sme v dedinkách na východnom Slovensku, mama bola vynikajúca speváčka, otec akordeonista a ja s bratom sme hrali na husliach. Prišlo obdobie strednej školy, prvé súbory, folklórny súbor Sabinovčan, vysokoškolský súbor Torysa, ďalej Šarišan, potom Vojenský umelecký súbor. Veľký míľnik prišiel v roku 2003 - zamestnanie hudobného redaktora. Zrazu som sa dostal do éteru, založil som si vlastnú kapelu Ľudová hudba Ondreja Kandráča, realizoval rôzne projekty s rôznymi interpretmi na východnom Slovensku, na-

hrávky, CD. A koncertov a ponúk bolo toľko, že rozhlasový život s hudobným sa nedal sklbiť, tak som sa rozhodol, že sa dám na hudobnú dráhu.

■ A reakcie manželky?

E: Ja sa veľmi teším, že Ondrej robí, čo ho bavilo, lebo to je požehnanie, ak máte prácu, ktorá vás baví a ešte vás aj uživí a teší ľudí. Ja sa z toho veľmi teším a veľmi mu prajem.

■ Prijemná hudba má schopnosť odpútať človeka od jeho starostí. Svojím spôsobom ide o druh muzikoterapie. Vyjadrovali ľudia svoju radosť z vašej hudby na koncerte okrem potlesku napr. aj osobne či písomne?

O: To je najväčšie vyznamenanie, ak vám ľudia povedia, že „hodinu a pol ma nič nebolelo, neriešila som žiadny môj životný problém.“ To je vlastne najväčšia odmena. To ma učí pokore pred divákmi, lebo to je veľké vyjadrenie úcty z ich strany. Je to obrovský dar od Boha. Nie sú tam žiadne perverzné, vulgárne, urážlivé texty, my vlastne prinášame radosť a oslavujeme Boha už svojimi textami. Sem -

chyby. Zatiaľ mi žiadna ponuka z Luníka IX neprišla. V zásade sa nebránim žiadnej forme spolupráce. Teraz sa chcem zamerať na fungovanie mojej nadácie, pomáhajúcej deťom, ktoré nemajú peniaze na nákup hudobného nástroja. To je forma pomoci, ktorej sa chcem venovať. Nevylučujem, že budem pomáhať aj talentovaným deťom z Luníka IX. Sľúbiť vopred to však nechcem.

■ **Keby ste sa obzreli naspäť, aké rozhodnutia by ste zmenili a za čo ste osobitne vďační?**

O: Tých zlých rozhodnutí bolo veľa, ale moje životné krédo znie: Nikdy sa neobzeraj dozadu a nerieš veci, ktoré boli, ale naštartuj sa a choď dopredu. Pouč sa z chýb, ktoré si spravil. Ale napriek zaváhaniu chcem kráčať dopredu. A ďakujem za dar svojej rodiny, svojej manželky a dvoch detí, že sa mám kde vrátiť po mnohých dňoch koncertovania.

E: Som vďačná za rodinu, za deti. V zásadných veciach som určite neurobila všetko správne, ale v konečnom dôsledku som za dnešné miesto a stav Bohu vďačná, lebo on ma z niektorých cestičiek vždy vrátil a nasmeroval. Aj to zlé, čo som zažila, ma niečomu naučilo, takže aj za to som v konečnom dôsledku vďačná.

Za rozhovor ďakujú: P. Rudolf Bartal, br. Stanislav Jaloviar a br. Miroslav Bandík

- tam poviem vtip, kultivovaný, trochu aj odľahčený, ale nikdy nie urážlivý. A hlavne veriť tomu, čo robíte, lebo potom vám aj ľudia uveria.

■ **Je ľahké robiť kvalitnú zábavu?**

O: My sme sa nikdy nestavali do polohy, že sme „ťažké“ umenie, symfónia alebo opera, alebo vážna hudba. Toto je druh hudby, ktorému ľudia rozumejú. Nie sú to zložité úpravy, ide o vkusné, jednoduché, ale nie primitívne.

■ **V našom časopise uverejníme článok o misii saleziánov na sídlisku Luník IX. Spievate v repertoári aj pekné rómske piesne? A nedalo by sa podporiť saleziánov na Luníku IX?**

O: Raz za čas zaradíme aj nejaké rómske pesničky, ktoré dvihnú svojim temperamentom zo sedadiel. Nemám problém porozprávať sa aj s Rómami. Nikto nemá právo súdiť ľudí, ani ja to nerobím, hoci viem, že aj oni majú svoje

Mária je mostom k Ježišovi

Mária je naším modelom, vzorom, ako povedať Bohu Áno. Keď Mária povedala Bohu Áno, tak ju zatônil oheň Ducha Svätého a v jej lone sa počal Ježiš. Keď sa držíme Márie za ruku a hovoríme Áno, oheň Ducha Svätého zostúpi na nás a Ježiš začne rásť v našom srdci. A Boh chce, aby sme tohto Ježiša, ktorého máme v srdci, niesli k ľuďom okolo nás.

Keď na učeníkov zostúpil Duch Svätý, znova zostúpil aj na ňu. Vieme, že apoštoli sa rozišli široko - ďaleko do sveta. Nie je to v Biblii, ale je pravdepodobné, že ona doplnila apoštolom mnohé veci, ktoré nevedeli. Ona ich mohla povzbudzovať v ťažkostiach, lebo mala silu, bola pod Ježišovým krížom, videla to najhoršie, a videla, že Boh z toho najhoršieho priniesol to najlepšie - Ježišovo vzkriesenie. Jej srdce bolo celkom zjednotené s Ježišovým. Takisto to bolo aj pod krížom. Ženy skutočne špecifickým spôsobom znášajú utrpenie a prijímajú aj utrpenie iných na seba, keď vidia trpieť iných. Keď boli moji chlapci malí a boli chorí, niekedy som sa aj ja cítila chorá. Bola som zdravá, ale súcitila som s nimi až do takej miery, že som sa cítila chorá. A vtedy som porozumela, že prežívam niečo podobné ako Mária počas Ježišovho ukrižovania, ktoré znášala s Ježišom. Ona sa celou dušou a srdcom modlila. Musíme milovať Cirkev ako Mária milovala svojho syna Ježiša a modliť sa za Cirkev. Obzvlášť sa máme modliť za kňazov. Je to náročná úloha. Sami od seba to nedokážeme. Ako to teda môžeme robiť? Najskôr sa musíme modliť my sami. Ak nebudeme tráviť čas na modlitbe, nebudeme mať ani energiu ani silu konať to, čo od nás Boh žiada.

Ja som začala vnímať Máriu ako svoju matku v Medžugorí. O rok na to som bola opäť

v Medžugorí a načúvala som Bohu: Čo odo mňa chceš? Nie bežným sluchom, ale v srdci som vnímala tieto slová: „Ľudia v tvojej krajine (USA) sú príliš zanepřázdnení, robia veľa vecí, nikto sa nezastaví, aby sa modlil a načúval môjmu Synovi.“ Ona mi povedala v mojom srdci: „Chcem, aby si išla a založila dom, kde nebude hluk, žiadna televízia ani telefón, iba stolička, Biblia, kde ľudia môžu prísť a byť v tichu, rozmýšľať o Božom slove a načúvať

môjmu Synovi." Písmo nám hovorí, že vždy, keď sa niečo Márii udialo, ona o tom hlboko uvažovala vo svojom srdci. A Mária takisto túži, aby jej deti hlboko uvažovali o Božom slove vo svojom srdci. Robíme to počas sv. omše, keď načúvame slovám kňazov počas kázne, v našich modlitebných skupinkách, keď počúvame, čo nám Boh hovorí cez našich priateľov, ale rovnako to máme robiť, keď sme v tichu sami a Boh hovorí iba k nám, do nášho srdca. A ja verím, že to bolo to, čo odo mňa Mária žiadala, že mám pripraviť ten dom na modlitbu. Keď som to urobila, ja sama som sa musela naučiť, ako sa modliť, pretože aj ja som bola jedným z tých zaneprázdnených Američanov. Ale naučila som sa, že ak strávim každý deň čas v tichu s Bohom, potom všetky veci, ktoré mám urobiť, sú oveľa jednoduchšie. Môžeme vypnúť internet, neodpovedať na telefón, nepozerať televíziu, nie vždy byť k dispozícii našim susedom a rozprávať s nimi. Niekedy sa treba jednoducho zavrieť do izby, do komôrky - ako to Ježiš hovorí.

Ja viem, že je to obzvlášť ťažké pre ženy, ktoré majú domácnosť, rodinu a ešte cho-

dia do práce. Niektoré ženy majú požehnanie v manželovi, ktorý sa počas toho modlitebného času postará o deti. Ale nie každý manžel je taký. Druhá možnosť je, že ak máme susedku, ktorá sa tiež chce modliť, dohodneme sa, že najprv ja 15 minút postrážim tvoje deti a potom ty 15 minút postrážiš moje deti. My, ktorí už máme vyrastené deti, môžeme pomôcť rodinám s malými deťmi a postrážiť im ich, aby sa mohli pomodliť v tichu. Myslím, že dôvod, prečo to často nerobíme, je to, že nevieme oceniť čas, ktorý strávime v modlitbe. Bohu však na tom záleží. Keby mi môj manžel povedal: „Veľmi ťa ľúbim“, a ja by som mu povedala: „Som zaneprázdnená,“ to by asi nebola dobrá odpoveď. A Boh hovorí: „Pod' ku mne, milujem ťa.“ A ja musím povedať: „Bože, pomôž mi usporiadať veci tak, aby som ich mohla odložiť a mala priestor iba pre teba.“ Takže ak ťa tvoj manžel objíme, máš viac energie, aby si robila ďalšie veci. A ja som presvedčená, že tak je to aj s Bohom, keď sa modlím.

Ďalší dôvod, prečo si nehladáme ten čas pre Boha, je preto, že modlitbu chápeme ako

čas, keď my hovoríme k Bohu. Ľudia, ktorých sa dotkol Duch Svätý, vedia, že Boh tiež hovorí k nám. Počujeme ho v našich srdciach. Ja som o tom napísala knihu *Zvuk jeho hlasu*. My nevieme, ako načúvať Bohu, aby sme počuli jeho hlas, ale môžeme sa to naučiť. Ako môžeme počuť Boha? Najmä cez Bibliu, Božie slovo. Môžeme si prečítať jednu, dve vety, a pýtať sa Ducha Svätého, čo mi chce osobne povedať. Pochopíš to. V Písme sa hovorí, že na úsvite to pochopíš, že bude viesť tvoje nohy v pokoji. Keď Boh hovorí cez istý riadok v Písme, nie je to isté ako intelektuálna myšlienka. Je to posolstvo, ktoré nás nejakou drží. My to nedokážeme, je to Duch Svätý. Raz som rozjímala nad slovom z Písma, keď Ježiš hovorí učeníkom: „Pod' a nasleduj ma“, a práve v tom čase niektorí ľudia z mojej modlitebnej skupiny zranili moje city. Preto som povedala Bohu: „Nie, ja za tebou nepôjdem, lebo ľudia, ktorí ťa nasledujú, zranili moje city.“ A vo svetle Ducha Svätého som uvidela obraz poľa s kravami. Uvidela som sa, ako sedím na ohrade okolo poľa, na ktorom sa pásli kravy. Ježiš bol uprostred nich a povedal mi: „Pod' a nasleduj ma.“ Ale ja som

povedala: „Nie, tieto kravy ma zrania.“ A znova On: „No tak pod', podaj mi ruku, obídeme ich. Na druhej strane poľa mám veľký dom, umyjem ti nohy, ak si ich zašpiníš.“ Odpovedala som mu: „Dobre teda, dôverujem ti.“ Potom

ma Duch Svätý inšpiroval k tomu, aby som napísala vyššie uvedenú knihu.

Zo svedectva pani Carol Marquard na seminári Krása Ženy, v Prešove, v auguste 2018.

Srdce pišťalo po niečom inom

Po povolaní som zatúžil rok po mojom krste. Ako je to možné? Pokrstený som bol ako 13-ročný tínedžer.

Keď som si mohol prvýkrát vybrať v škole medzi etikou a náboženstvom, zakrúžkoval som náboženstvo: „Super, bude voľná hodina!“ Učil nás piarista Peter Alojz Orlický. Vo februári napísal na tabuľu „12. 6. 1994“. Drgol som do spolužiaka: „Skadiaľ vie, kedy mám narodeniny?“ Páter na to zareagoval: „Nie tvoje narodeniny, ale je to dátum, kedy tí, čo neboli na prvom svätom prijímaní, budú môcť k nemu pristúpiť.“ Ja som si povedal: „Wow, to by bolo super, keby som počas svojich narodenín prijal prvé sväté prijímanie!“ Dňa 12. júna 1994 o 10.30 hod., keď som mal presne 13 rokov, 2 hodiny a 30 minút, prijal som krst a sväté prijímanie. Nielen ja, bolo nás 60. Bol to jeden z najkrajších momentov môjho života.

Miništrovať som začal v piaristickom kostole v Prievidzi ešte predtým, ako som bol pokrstený. A tam to pomaličky prichádzalo. Povolanie. Túžba slúžiť. Nechával som tomu voľný priebeh, ale trošku som špekuloval. Na strednú školu som išiel na odbor cukrár. Nie aby som si oblizoval prsty, ale aby som sa naučil samostatnosti a aby som nepotreboval kuchárku, ak by som sa predsa len stal tým farárom. Na druhej strane som chcel vyskúšať, či to vydržím pri toľkých dievčatách. Po troch rokoch učňovky sa nestalo nič – žiadna láska neprišla a túžba po povolaní neprestávala. Tak som si povedal: „OK, treba dorobiť nadstavbové štúdium, aby som mohol mať maturitu.“ Ale kde a na aký odbor ísť? Moja

túžba bola pracovať ako zdravotný brat a študovať na zdravotnej škole, alebo ako pekáč. Rozhodol som sa pre pekárčinu, pretože to bolo iba dvojročné štúdium a zdravotný brat bolo až trojročné. Internátny život priniesol aj prvú vážnu známosť, ktorá trvala asi rok. Moja láska voči nej bola úprimná, ale kdesi vnútri som cítil, že nie som v tomto vzťahu na 100%. Srdce stále pišťalo po niečom inom. Rozišli sme sa. Po duchovných cvičeniach v Okolíčnom v Komunitě blahoslavenstiev a po rozhovore so sestrou Veronikou Barátovou som sa rozhodol dať svojmu povolaniu ešte

aspoň päť rokov práce. Chcel som pripraviť rodičov na to, že nebudem doma, vyskúšať si žiť samostatne a pocítiť na vlastnej koži, aké to je byť zamestnaný a nedostávať peniaze od rodičov. Jednoducho sa postarať o tisícpäťsto vecí, ktoré sú spojené s bežným životom. Po maturite som šiel na vojenskú službu a neskôr som sa presťahoval do Prešova, kde som začal pracovať ako kuchár vo veľkej vývarevni pri múčnych jedlách a neskôr ako pekáč v nočných službách.

Môj duchovný život v Prešove bol bohatý. Našiel som si spovedníka. Pri jednej spovedi som mu predstavil mojich päť túžob, ktoré som hľadal v nejakom konkrétnom spoločenstve: **mlčanie, samota, spoločenstvo, z mod-**

litby vychádzajúca práca a úcta k Panne Márii. Po dlhšej modlitbe mi spovedník povedal: „Tak skús KARMEL.“ Vypleštil som na neho oči a spýtal som sa ho, že čo to je. On mi na to neodpovedal, ale povedal: „Ako zadostučinenie po tejto spovedi zisti, čo je to rehoľa karmelitánov.“ Predstavte si: píše sa rok 2003, internet je iba v internetových kaviarňach. Tak som sa vybral do jednej z nich a zaplatil som za 20 minút na internete 20 korún (0,66€). Našiel som niečo o karmelitánoch, ale iba po česky a poľsky – a priznám sa, nechcelo sa mi to čítať, tak som odišiel. Po dvoch týždňoch som chcel ísť znova na svätú spoveď, no zadostu-

činenie som zatiaľ nesplnil, takže znova do kaviarne minúť ďalších 20 korún. Objavil som slovenskú stránku Svetského rádu bosých karmelitánov – ocds.sk a na nej adresu bratov karmelitánov bývajúcich v Priechode. Napísal som im list a čakal na odpoveď. Po dvoch týždňoch mi odpísal o. Rudolf Bartal a pozval na stretnutie OCDS v Košiciach, kde som sa mal stretnúť s prvým živým karmelitánom. Bol to o. Martin a neskôr aj o. Stanislav Miernik. Ten ma pozval do Priechodu na niekoľko dní. Prišiel som a musím priznať, že keď som spoznal Karmel, bola to láska na prvý pohľad. Do Karmelu som vstúpil 8. septembra 2004 a som šťastný, že tu môžem byť až doteraz.

Br. Dušan Hricko OCD

Pane, a ku komu by sme išli?

Keď si predstavujem živého Ježiša, ktorý kráča v ľudskom tele po našej zemi, vynára sa mi jeden z mnohých obrazov, ktoré nám predkladá Sväté písmo. Je to situácia, keď mnohí jeho učeníci nepochopili, čo im hovorí, a smutní od neho odišli. Možno nechápali ani tí najbližší, ale ich láska k nemu im nedovolila odísť. I s nami je tu Ježiš už dvetisíc rokov. Celý tento čas prichádzajú k nemu ľudia. Niektorí zostávajú, iní odchádzajú. Jeden ľudský život na tejto zemi je svojou podstatou veľmi krátky. Má však nesmiernu hodnotu v Božích očiach.

I v mojom živote bolo veľa situácií, keď som od Ježiša odišiel, nechápal som ho, no jeho milosť som sa vrátil. Každý môj hriech mi spôsobil odlúčenie, sviatosť zmierenia návrat.

Sväté písmo nám nehovorí, koľkí sa vrátili z tých, čo odišli, ale pre celé ľudské pokolenie veľmi jasne zaznieva: „Pane, a ku komu by sme išli? Ty máš slová večného života.“

Štefan Zelenák, OCDS Bratislava

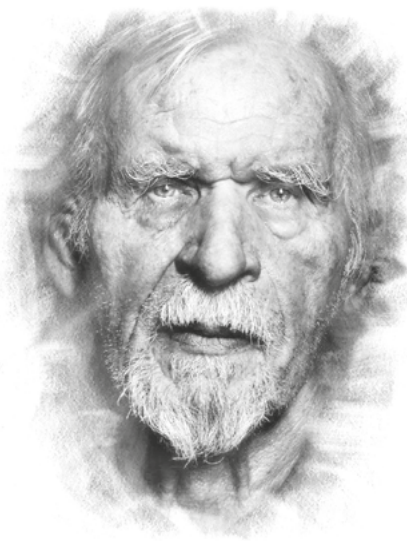
Milan Rúfus

Sestrička nádej

Ani ja nemám inú voľbu
ako, súc živý, žiť.
A každý deň
do každej jeho chvíle
vodím si presne zničiteľné telo.
A keďže nádej morzeuje: život,
zatiaľ čo beznádej predbieha možnú smrť,
je rozhodnuté za mňa –
straním nádeji.

Môžete si ma kedykoľvek nájsť
blízko jej skrytých ciest.
Hovoriaceho či tichého.

Ja strážim ľudský sen.
A trvám
tam, kde stojím.
Nie som k vám hrubý.
Iba sa o vás bojím.

Aj ja chcem pomáhať Panne Márii

Má trvalý duchovný pobyt v Medžugorí, svedčila o ňom v krajinách bývalého Sovietskeho zväzu, je členkou spoločenstva Svetlo Máriino – Terezka Gažiová

■ **Terezka, žiješ v Medžugorí už mnoho rokov. Ako si sa sem vlastne dostala?**

O Medžugorí som počula prvýkrát na jednom stretnutí mladých, kde istá rehoľná sestra rozprávala o zjaveniach Panny Márie a zázrakoch, ktoré sa tam dejú na jej príhovor. Mala som 27 rokov a už dlhšie som intenzívne hľadala svoje povolanie. Cez toto svedectvo som pocítila, že v Medžugorí dostanem odpoveď. Prišla som tam s prosbou: „Panna Mária, prosím, pomôž mi rozoznať moje povolanie.“ V srdci mi zaznelo silné volanie a odpoveď: „Medžugorie je tvoje miesto a povolanie.“

■ **Žiješ v spoločenstve Svetlo Máriino. Ako vzniklo?**

Krátko po vojne na Balkáne do Medžugoria začali prichádzať pútnici z celého sveta. Nebolo však nikoho z bývalého Sovietskeho zväzu. Pocítila som pozvanie modliť sa, aby do Medžugoria začali prichádzať i pútnici z krajín bývalého Sovietskeho zväzu a ísť tam svedčiť o Panne Márii. Bola som na Ukrajine, v Lotyšsku, Litve, Bielorusku, Rusku i v Kazachstane a delila sa o skúsenosť života v Medžugorí s Máriou. Prví pútnici prišli v roku 1997, s nimi prichádzali mladí ľudia a pýtali sa ma: „Môžem

zostať s tebou? Aj ja chcem pomáhať Panne Márii. Chcem sa zastaviť a porozmýšľať, ako ďalej v živote.“ Tak sa začalo vytvárať spoločenstvo Svetlo Máriino. Modlí sa o oživovanie viery v živote ľudí, pozýva k obráteniu a spásu duší prostredníctvom Panny Márie.

■ **V spoločenstve sa staráte o pútnikov, ktorí prichádzajú do Medžugoria z rôznych častí sveta, najmä o tých zo Slovenska a z krajín strednej i východnej Európy.**

Do Medžugoria prichádza veľa pútnikov zo Slovenska. Keď máme spoločné stretnutia, spoločné sväté omše, môžeme vidieť celú paletu farností. Sme zodpovední za dar viery. Chráňme si ho. Kto veľa dostal, od toho sa bude i veľa očakávať. Nemyslime iba na seba. Po celej zemi je roztrúsených toľko ľudí, ktorí nezakúsili Božiu lásku, lebo im nemá kto o nej vydať svedectvo svojím životom. Slovensko môže darovať svetu veľa misionárov.

Panna Mária povedala, že je to najmocnejšia zbraň proti diablu. Je to modlitba, ktorá upokojuje, otvára srdce pre Božiu lásku. Sme toho svedkami. „Keď ste unavení a chorí a keď nevidíte zmysel vášho života, vezmite si ruženec a modlite sa, modlite sa, až kým sa vám modlitba nestane radostným stretnutím s vašim Spasiteľom,“ povedala Panna Mária.

Napríklad jeden z vojakov, ktorý sa prvýkrát v živote pomodlil ruženec. Bol dvakrát rozvedený, mal amputovanú nohu, ktorú mu odtrhla mína, chorý na rakovinu. V jeho očiach bol strach a zúfalstvo, keď o sebe troška rozprával. Po svojej prvej modlitbe ruženca sa ma spýtal: „Máš ešte jeden? Chcel by som ho naučiť modliť sa svoju dcéru. Táto modlitba mi priniesla pokoj. Mám nádej, že ešte nie je neskoro.“

Vždy sa s nimi spoločne počas ich púte jeden deň postíme o chlebe a vode. Panna Mária povedala, že modlitbou a pôstom môžeme zastaviť aj vojny. Je to silný prostriedok. Obetujeme ho za pokoj na Ukrajine.

Spomínam si na stretnutie skupiny vojakov s vizionárom Jakobom. Jeden z nich sa ho podráždene spýtal: „Nerozumiem, aký to má význam, keď budem jesť iba chlieb a piť vodu. Ako toto môže pomôcť?“ Prežil totiž veľa zlého, bol v zajatí i svedok ťažkých bojov v Debalceve. Vizionár Jakob mu pokojne a priamo povedal: „Pomôže nám to, lebo nám to prisľúbila Panna Mária.“

Spomeňme si na jednu udalosť v evanjeliu, keď sa učeníci Ježišovi sťažovali, že nemôžu oslobodiť posadnutého človeka. Dostali odpoveď, že tohto démona možno vyhnat iba modlitbou a pôstom.

Sme svedkami toho, že modlitbou a pôstom môžeme odvrátiť zlo, vyprosiť milosti.

Ďalej, veľmi dôležité poslanstvo, ktoré nám Panna Mária často zdôrazňuje, je odpúšťanie. Odpúšťaním otvárame dvere svojho srdca, aby mohol Duch Svätý pôsobiť.

Aby sme boli uzdravení fyzicky, emoci-

onálne, psychicky i duchovne, musíme odpustiť. V Máriinej milostivej prítomnosti veľmi rýchlo prichádza skúsenosť Božej lásky. Potom je možné odpustiť. Božia láska dáva všetko na správne miesto. Ak máme lásku, máme všetko. Vtedy s Božou pomocou môžeme odpustiť i to, čo sa nám zdá ľudsky neodpustiteľné.

Jeden plukovník, ktorý prvý večer na púti pri predstavovaní povedal, že neodpustí nepriateľom, kým posledný z nich neopustí Ukrajinu, sa pri tých slovách rozplakal a zutekal z jedálne. Bol zodpovedný za jednu z najťažších operácií na letisku v Donecku. Dostal sa do zajatia, prepustili ho vďaka výmene zajatcov. Bol ťažko zranený, videl mnohých priateľov zomierať... musel zabíjať. Posledný večer pred odchodom povedal: „Ja som nevedel, že Boh je láska, že ma miluje. V tieto dni som to poznal. Vypovedal som sa, Boh mi všetko odpustil. Odpustil som a chcem to učiť druhých.“ Potom sa rozplakal od dojatia.

■ Téma tohto čísla časopisu je: Mosty k nádeji. Ako môžeme my veriaci na Slovensku budovať takéto mosty?

Vždy treba začínať od seba, preverovať svoje srdce, či je na prvom mieste Pán, jeho učenie, potom je potrebné vytvárať modlitbové skupiny, pomáhať si navzájom. Mať srdce otvorené pre druhých. Prinášať nádej svojím životom s Ježišom. Cirkev je spoločenstvo. Panna Mária prichádza ako Matka nádeje do nášho unaveného sveta. Keď ju poslúchneme, budujeme mosty nádeje. Ona sama je tým mostom, po ktorom prichádza Ježiš, jej Syn, naša jediná nádej. Odovzdajme sa jej a nechajme sa ňou viesť.

■ Prezradíme o tebe, že už niekoľko rokov na sebe nosíš karmelitánsky škapuliar. Čo pre teba znamená?

Ochranu a dôverné priateľstvo s Pannou Máriou, istota prísľubu, že je stále so mnou.

■ A kým je pre teba Panna Mária?

Moja milovaná nebeská Matka, dôverná pri-

ateľka, prostredníčka, pomocníčka, môj najkrajší ideál života s Ježišom. Najväčší vplyv na moju lásku k nej mala moja prababka. Rodičia pracovali a ona bola s nami detmi. Najkrajšie chvíle môjho detstva boli chvíle strávené s ňou. Fascinovala ma a rada som ju pozorovala. Bola taká maličká a taká veľká srdcom, oduševnila ma pre čistotu srdca. Učila ma hľadať Božiu vôľu, trhať kvety a klást' ich pred sochu Panny Márie, modliť sa ruženec, trpezlivo znášať utrpenia. Milovať chudobných a zvlášť tých, ktorí sú na pokraji spoločnosti. Keď niečo dostala, hneď tú lepšiu časť dala jednému miestnemu chudáčikovi a povedala – to je pre Jožka. Keď sa mu druhí vysmievali, ona ho bránila. Zomrela s ružencom v ruke na sviatok Panny Márie Lurdskej, pozerajúc sa na jej sochu, ktorá stála pred posteľou na stole.

■ Tvoje povzbudenie alebo prianie pre čitateľov časopisu?

Nech nás povzbudí ona sama. Kráľovná pokoja: „V tomto milostivom čase vás všetkých pozývam, aby ste obnovili modlitbu vo svojich rodinách. S radosťou sa pripravte na Ježišov príchod. Milé deti, nech sú vaše srdcia čisté a vlúdne, aby láska a teplo pretekali cez vás do každého srdca, ktoré je vzdialené od jeho lásky. Milé deti, buďte mojimi vystretými rukami, rukami lásky pre všetkých tých, ktorí sa stratili, ktorí už nemajú viac viery a nádeje.“

Za rozhovor ďakuje br. Andrej Valent OCD

„Nikto nedáva viac ako ten,
kto prináša nádej.“

L. N. Tolstoj

